

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

A pénzmosás felismerésének gyakorlati kérdései

Munkácsi Márta

kamarai tag könyvvizsgáló

okleveles adószakértő

Témakörök

- A pénzmosás és az ellene való küzdelem törvényi háttere
 - a pénzmosás gazdasági hatásai
 - a pénzmosás elleni küzdelem nemzetközi és magyar szervei
- A szolgáltatók és az ügyfelek törvényi kötelezettségei
 - a belső szabályzat és annak kötelező tartalma
 - a pénzmosás indikátorai
- Ellenőrzési tapasztalatok, esettanulmányok
 - a PEI ellenőrzési tevékenysége
 - az MKVK felügyeleti ellenőrzése

A pénzmosás mozgatórugója – természetesen a pénz!

- Az egyik legjövedelmezőbb és legnagyobb szabású üzlet a világon
- Becsült értéke az összes ország GDP-jének 2-5%-a,

715 milliárd Euró – 1,87 billió Euró

- Az EU-ban az aktív bűnözői hálózatok 70%-a használja a pénzmosás valamely formáját a tevékenysége finanszírozására és a vagyoni eszközeinek elfedésére!

(Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/anti-money-laundering/>)

- A pénzmosás célja **nem a profit realizálása**, hanem a **pénz illegális eredetének elfedése**. A részmozzanatokot alkotó egyes műveletek szinte mindig legálisak, **csak a művelet egésze illegális**
- a szándék miatt.

Miért káros?

- A legálisnak feltüntetett jövedelmet **újabb illegális jövedelmek megszerzésébe fektethetik** (újabb bűncselekmények pénzügyi forrása lehet), és
- **Felboríthatja a legális gazdasági egyensúlyt**, mivel az ilyen módon tőkére szert tett üzleteknek nincs arra szükségük, hogy a piaci realitásokat betartsák („végtelen” források állnak rendelkezésükre, ellentétben a legális gazdaságban tevékenykedő versenytársaikkal)
- Így a szóban forgó **tisztességes módon üzletelő versenytársak tönkremehetnek**, vagy pedig ők is illegális tevékenységekre kényszerülnek (pl. adóelkerülés) azért, hogy képesek maradjanak versenyben maradni a megváltozott piaci körülmények között is!
- A folyamat akár egy-egy **bűnszervezet jelentős befolyását is jelentheti kisebb országok esetében**, melyek jobban ki vannak téve a pénzügyi nyomásnak, melyet a nagyarányú törvénytelen pénz megjelenése okoz a gazdaságban.

A pénzmosás lépései

- Az illegális forrásból származó vagyon elhelyezése a pénzügyi rendszerben: **Elhelyezés** (*Placement*),
- A vagyon és annak eredete közötti távolság megteremtése: **Bújtatás, rétegzés** (*Layering*),
- A „tisztára mosott” pénz visszaáramoltatása a legális gazdaságon keresztül az eredeti tulajdonoshoz, ekkor már törvényes eredetűként feltüntetve azt: **Integrálás** (*Integration*)

Bonyolult nemzetközi rendszerekkel nehezítik a felismerést, adóoptimalizálást színlelve.

A „piszkos pénzek” keletkezése napjainkban

Illegális tevékenységek:

- Kábítószer-kereskedelem • Fegyverkereskedelem • Prostitúció • Terrorizmus • **Korrupció • Csalás** • Hamisítás • Lopás (pénz vagy arany) • Zsarolás és hivatali zsarolás • Művészeti és antik értékkel történő visszaélés • Kulturális jelentőségű történelmi ikonok vagy alkotások csempészete • Csempészség • **Vám- és/ vagy ÁFA csalás** • Új vagy használt gépjárműlopás és exportálás • Emberkereskedelem, embercsempészség • **Adófizetés elkerülése**
- ***Ide tartozhatnak - a céges nyilvántartásokban, könyvelésekben és adóbevallásokban nem szerepeltetett - bevételek és jövedelmek is!***

Pénzmosás elleni küzdelem az EU-ban

- **Több, mint harminc éve zajlik**, 1991-ben sor került az első pénzmosási irányelv elfogadására, amely először teremt közösségi szinten koordinációt a pénzmosás területén. Ez az irányelv a pénzmosást a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények szempontjából határozta meg, és kizárólag a pénzügyi ágazatra rótt kötelezettségeket.
- Az EU II. pénzmosás elleni Irányelve **2001-ben** kiegészítette az alapbűncselekmények és a bejelentésre kötelezettek körét, ide sorolja a **könyvelőket, könyvvizsgálókat, adótanácsadókat**, ingatlankereskedőket, jogászokat, közjegyzőket, és a nagy értékű ingóságokkal, mint nemesfémekkel, műkinccsel kereskedőket, aukciós házakat, kaszinókat is.
- Azóta az irányelv számos reformon esett át, 2005 óta (III. EU irányelv) a terrorizmus finanszírozásának visszaszorítására is kiterjed, a 2015-ös (IV. EU irányelv) pedig új, **kockázatérzékenységi** alapokra helyezte az **ügyfél-átvilágítást**.

Nemzetközi szervezetek a pénzmosás ellen

Az összes kapcsolódó kockázat megfelelő kezelése érdekében az EU szabályainak folyamatosan alkalmazkodniuk kell az újonnan megjelenő kockázatokhoz, többek között az alábbiakhoz kapcsolódókhöz:

- technológiai innováció (például a virtuális fizetőeszközök)
- a terrorszervezetek globális jellege
- a rendszer hiányosságait és jogi kiskapuit kihasználó bűnözők

A FATF

- **A Pénzügyi Akciócsoport** (*Financial Action Task Force, FATF*) a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem nemzetközi standardjait meghatározó kormányközi szervezet, 1989 júniusában alapította a G7. Ma már 37 állam is a tagja (Magyarország nem tag).
- **40 pontból álló Ajánlást** (*FATF szabályzat*) fogalmazott meg, amelyek azóta többször is módosításra kerültek, de a mai napig a pénzmosás elleni fellépés legfontosabb alapelveit rögzítik.
- Feladatai közé tartozik a stratégiai hiányosságokkal küzdő országok azonosítása. 2001-től küzd a terrorizmus finanszírozása, 2012-től a proliferáció (*tömegpusztító fegyverek tiltott elterjedése*) ellen is.

A Moneyval

- **MONEYVAL:** az Európa Tanács Pénzmosás és Terrorizmus Finanszírozás Elleni Bizottsága, amely 1997-ben (a FATF és az Európa Tanács támogatásával) jött létre
- Célja, hogy megvizsgálja a tagállamoknak az FATF Ajánlásainak való megfelelését, a pénzmosással kapcsolatos nemzeti szabályozás hatékonyságát, a nemzeti pénzügyi hírszerző egység tevékenységét **(országértékeléseket végez)**.
- Emellett nemzetközi metodikákat, trendeket ismertet, hogy a bűnözés legújabb formáival szemben nemzetközileg és hazai viszonylatban is harcba lehessen szállni.

AMLA- a pénzmosás elleni küzdelem új, európai hatósága

- **Authority for Anti-Money Laundering** – Pénzmosás Elleni Hatóság (2025 július 1-én kezdte meg működését Frankfurtban, több mint 400 alkalmazottal).
- Elsődleges feladata a magas kockázatú hitelintézetek és **pénzügyi intézmények** nemzeti felügyeletekkel együttműködésben történő hatékony **ellenőrzése**, emellett támogató szerepet tölt be a **nem pénzügyi ágazatok tekintetében is**, és **koordinálja** a tagállamok pénzügyi információs egységeit.
- Megerősített mechanizmust vezet be a **visszaélések bejelentésére vonatkozóan** is, hatáskörrel rendelkezik a kötelező erejű vitarendezésre a pénzügyi ágazatbeli kollégiumokkal összefüggésben.

Magyarország értékelése

- A Moneyval 2015-2016 során lefolytatott 5. körös országvizsgálat alapján az ország megerősített nyomonkövetési eljárás alá került - **Magyarország azóta az összesen 40 technikai megfelelési szempontból már 37 szempont tekintetében elérte a pozitív minősítést!**
- **A 6. körös országvizsgálat várható menetrendje:**
 - 2025. április: országgépzés a vizsgálatban résztvevő magyar hatóságoknak;
 - 2025. szeptember: „TC” kérdőív benyújtása – „technikai megfelelés”
 - 2025. december: „Effectiveness” kérdőív benyújtása – „hatékonyság”
 - **2026. április: helyszíni vizsgálat**
 - **2026. október: „face-to-face meeting”**
 - 2026. december: a Magyarországról készült, 6. körös országjelentés Moneyval plenáris ülés
 - általi tárgyalása és elfogadása
- Az országvizsgálat kimenetele nem von maga után jogi szankciókat - az esetleges **szürke vagy feketelistára kerülésnek gazdasági következményei lehetnek** (GDP csökkenés, beruházás elmaradás).

A NAV felügyeleti ellenőrzésének jogi alapja

- A **2017. évi LIII. törvény** a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény (**Pmt.**) 1.§ (1) h) pontja alapján a **törvény hatálya kiterjed a könyvviteli (könyvelői), adószakértői, okleveles adószakértői, adótanácsadói tevékenységet** megbízási, illetve vállalkozási jogviszony alapján **végzőkre is**
- A Pmt. 5. §- a határozza meg a törvény hatálya alá tartozó szolgáltatók tevékenységének ellenőrzését végző felügyeleti szerveket, az ott felsorolt szolgáltatók felett **gyakorolja a felügyeleti ellenőrzés jogát.**
- A 38. § (2) pontja szerint : „A pénzügyi információs egység a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetén belül, de **az e törvényben meghatározott feladatkörében függetlenül működik**”.

A NAV PEI által felügyelt szolgáltatók

A **Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda** az alábbi szolgáltatók felett lát el felügyeleti tevékenységet:

- **könyvelők**
- **adótanácsadók, adószakértők;**
- **székhelyszolgáltatók;**
- **ingatlanközvetítők;**
- **saját tulajdonú ingatlan üzletszerű adásvételét végzők,**
- **virtuális fizetőeszköz váltók; valamint**
- **virtuális fizetőeszköz letétkezelő pénztárca szolgáltatók**

További, felügyeletet ellátó szervek az MNB, a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága, a **Magyar Könyvvizsgálói Kamara**, az ügyvédi, közjegyzői kamara, és a kereskedelmi hatóság.

A szolgáltatók kötelezettségei

- A Pmt. valamennyi, hatálya alá tartozó szolgáltatóra azonos kötelezettségeket ró, amelyeknek való megfelelés megkönnyítése érdekében a felügyeleti szervek *(köztük a PEI és az MKVK is)* típusszabályzatot, egységes belső szabályzatot tesz közzé az alábbi linkeken:
- <https://pei.nav.gov.hu/tipusszabalyzatok/tipusszabalyzatok> és <https://mkvk.hu/szabalyozas/szabalyzatok/PMT-szabalyozas>
- A szabályzatokat minden szolgáltatónak magára kell szabnia, az abban foglalt feladatok gyakorlati végrehajtása természetesen függ az adott szolgáltató működési körülményeitől.
- A Pmt. (és Kit.) előírásainak betartását minden felügyeleti szerv ellenőrizni köteles, az ellenőrzés módja, gyakorlata pedig függ a szolgáltatási tevékenység sajátosságaitól.

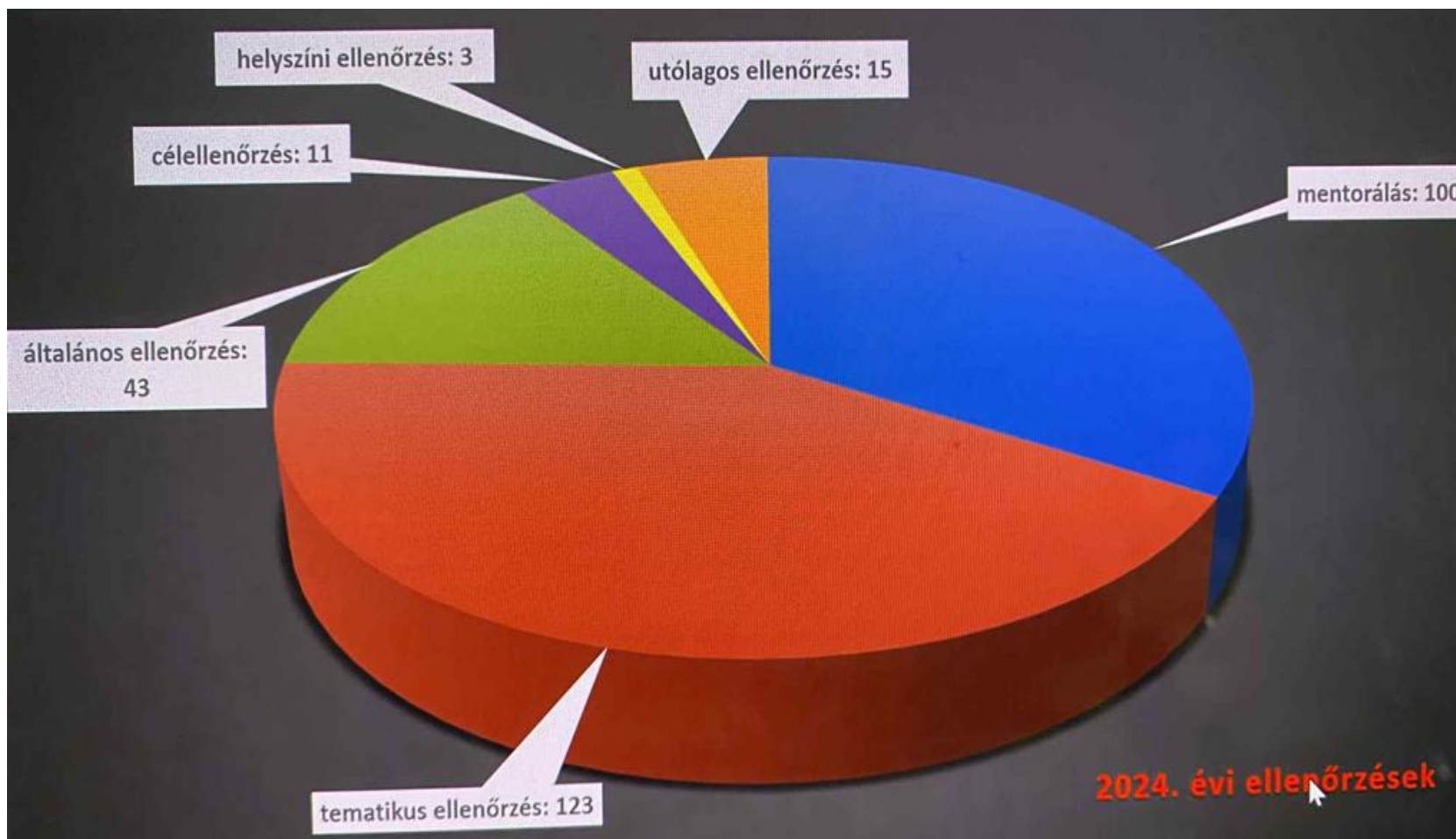
A PEI ellenőrzések fajtái

- A **tematikus ellenőrzés** egy előre meghatározott témakörre fókuszáló, viszonylag rövid eljárás – adatszolgáltatással valósul meg.
- Az **általános ellenőrzés** során az ellenőrzéssel érintett szolgáltató ún. kockázati profil alapján kerül kiválasztásra. Az eljárás a szolgáltató felé címzett – Pmt. szerinti tevékenységével összefüggő – kérdéssor megválaszolásával, illetve a szolgáltató nyilatkozattételével valósul meg.
- A **céllenőrzés** rendszerint megelőzi az egyszerűsített ellenőrzést- átfogó jelleggel történik a vizsgálat *(a belső szabályzat naprakészsége és gyakorlati alkalmazása, az ügyfél-átvilágítási intézkedések gyakorlata)*
- A **helyszíni ellenőrzés** rendszerint egy korábbi ellenőrzésre épülő, összetett ellenőrzés - a szolgáltató helyszínen történő nyilatkoztatása, a tevékenységgel összefüggő dokumentumok bekérése, a végén jegyzőkönyv készül.

Speciális ellenőrzések

- A **mentorálás** segíti az újonnan alakult adózók jogkövetését (1 év).
- A **ciklikus ellenőrzés** ugyanazon szolgáltató visszatérő ellenőrzését jelenti, melynek során egy naptári éven belül három, témakörében egymással összefüggő speciális tematikus ellenőrzés lefolytatására kerül sor *(jellemzően a virtuális fizetőeszközzel kapcsolatos tevékenységet végzők esetében)*
- Az **éves felülvizsgálat** a székhelyszolgáltatók vonatkozásában alkalmazott ellenőrzés
- Az **utólagos ellenőrzésre** akkor kerülhet sor, ha a szolgáltató a megelőző hatósági ellenőrzés eredményeként hozott határozatban előírt kötelezést nem teljesítette.

A NAV PEI 2024-ben elvégzett ellenőrzései

Leggyakoribb hiányosságok 2024-2025

A belső szabályzattal kapcsolatos megállapítások:

- nem rendelkezik belső szabályzattal a szolgáltató, vagy, amivel rendelkezik, nem felel meg a hatályos jogszabályoknak
- a belső szabályzat nem került megküldésre a PEI felé
- a szabályzat nem került frissítésre (nincsenek átvezetve rajta a jogszabályi változások)
- a szabályzat nem tükrözi a szolgáltató belső működési rendjét

Leggyakoribb hiányosságok 2024-2025

A kijelölt személy adataira vonatkozó bejelentés hibái

- nem jelentik be a kijelölt személyt, vagy nem a belső szabályzatban kijelölt személy kerül bejelentésre (VPOP_KSZ17)
- vagy csak a Pmt. vagy csak a Kit. szerinti kijelölt személy kerül bejelentésre (nem a „mindkettő” lehetőséget választják)
- nem a jogszabályi feltételeknek megfelelő a bejelentett személy (nem vezető vagy alkalmazott)
- nem minden Pmt. alá tartozó tevékenységi körre történik mag a bejelentés

Leggyakoribb hiányosságok 2024-2025

Ügyfél-átvilágítási intézkedések: a vizsgált **részkötelezettségek** az alábbiak:

- Pmt. szerint kötelezően rögzítendő azonosítási adatok rögzítése
- a tényleges tulajdonosok (TT) személyének megállapítása (TTNY)
- minden TT-ről kiemelt közszereplői nyilatkozat bekérése
- okmányok másolása és megőrzése
- üzleti kapcsolat folyamatos figyelemmel kísérése (monitoring)
- magas kockázatú ügyfél esetén fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések végrehajtása

Leggyakoribb hiányosságok 2024-2025

Az ügyfél-átvilágítás során tapasztalt hibák:

- nem készült ügyfél-átvilágítási dokumentáció
- a Pmt.-ben felsorolt adatkör nem került maradéktalanul rögzítésre
- a TT vagy a kiemelt közszereplői nyilatkozatok rögzítése elmaradt, vagy hiányos volt
- a kockázati kategória megállapítása elmaradt vagy helytelen volt
- üzleti kapcsolatra vonatkozó adatok nem, vagy hiányosan kerültek rögzítésre
- okiratok másolatai hiányosak voltak, vagy nem is szerepeltek az ügyfél-átvilágítási dokumentumok között

Leggyakoribb hiányosságok 2024-2025

Ügyfelek kockázatértékelése

- **átlagos** kockázati kategória helyett rendszeresen az **alacsony** kategóriát alkalmazzák (miközben elmulasztják a törvényi vagy a belső szabályzat megfelelő pontjára való hivatkozást)
- nem ismerik fel, hogy mikor szükséges a **magas** kockázati kategória alkalmazása
- elmulasztják a kockázati besorolás **indoklását**
- nem alkalmazzák a szabályzat **monitoring** előírását, így nem kerül sor az ügyfél kockázati besorolásának esetleg indokolt megváltoztatására.

Leggyakoribb hiányosságok 2024-2025

Oktatás - az alkalmazottakat, munkatársakat foglalkoztató szolgáltató kötelezettsége

Együttműködési kötelezettség

- az ellenőrzés megindításáról szóló értesítő levélre nem reagál
- reagál az értesítő levélre, de nem adja át
- az ellenőrzést lezáró határozatban foglaltaknak nem, vagy nem teljeskörűen tesz eleget
- a kötelező oktatáson nem jelenik meg

Leggyakoribb hiányosságok 2024-2025

Bejelentési kötelezettség teljesítéséhez szükséges feltételek meglétének vizsgálata

A könyvviteli szolgáltatóknak (többek közt) az alábbi tényezők (tipológiai elemek) közül több, egy időben történő fennállása esetén bejelentést kell tennie:

- **nem valós gazdasági eseményekkel kapcsolatos dokumentumok, bizonylatok kibocsátása, illetve befogadása**
- **aránytalanul magas összegű törzstőke emelés vagy tulajdonosi kölcsön nyújtása, amelyet nem indokol a vállalkozás működése**
- **ismeretlen eredetű, jogcím nélküli átutalások, készpénzmozgások**
- **kripto valuta befektetési céllal történő vásárlása, vagy ingóság/ingatlan megvásárlásához történő felhasználása**

Leggyakoribb hiányosságok 2024-2025

Pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtása (Kit tv.)

Az EU listája az alábbi linken érhető el:

<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf#!/account>

A frissített (konszolidált) ENSZ szankciós lista elérhetősége:

<https://www.un.org/sekuriteycouncil/content/un-sc-consolidated-list>

Tapasztalt hibák:

- a szolgáltatók hiányos információkkal rendelkeztek az EU-s aktusok és az ENSZ BT határozatainak megfelelő alkalmazásáról: nem végezték el a rendszeres szűréseket, azok eredményeit nem dokumentálták
- A jogi személy ügyfél esetében nem kérdezik le az ügyfél nevében eljáró személyt, vagy kihagyják a jogi személyt

Az MKVK felügyeleti ellenőrzésének jogi alapja

„112. § **A küldöttgyűlés** a Kkt. 111. § e) pontja alapján **szabályzatot alkot:**

h) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtására szolgáló könyvvizsgálói tevékenység kamarai ellenőrzéséről.”

- Az ellenőrzés lefolytatása tekintetében **a kamara minőségellenőrzési bizottsága** jár el.
- Az ellenőrzés a Kkt. 5. § l) pontja értelmében **kamarai hatósági eljárásnak minősül.**

Az ellenőrzés hatóköre és típusai

- **Hatóköre:** a Pmt-ben, valamint a Pmt.-ben foglaltak végrehajtására kiadott **útmutatóban** foglalt kötelezettségei teljesítésének ellenőrzése, amely kiterjed Kit.-ben, valamint a Kit.-ben foglaltak végrehajtására kiadott útmutatóban rögzített kötelezettségek teljesítésének ellenőrzésére is
- **Típusai:**
 - terv szerinti ellenőrzés
 - utóellenőrzés
 - rendkívüli ellenőrzés - önállóan, minőségellenőrzés nélkül is lefolytatható!

Az ellenőrzés menete

- **Értesítés** kiküldését megelőzően telefonon vagy elektronikus úton történő egyeztetés a helyszínről és az időpontról.
- 8 napon belül írásban kezdeményezhető az **online ellenőrzés**
- Ennek technikai előfeltételeiről a bizottság tájékoztatást ad, mely **feltételeket az ellenőrzöttnek kell vállalnia és biztosítania.**
- Az ellenőrzött az ügyféllista, valamint az általa szolgáltatott adatok és a rendelkezésre bocsátott **dokumentáció teljességéről nyilatkozatot tesz.**
- Az ellenőrzés egy **19 kérdést tartalmazó kérdőív** alapján történik, amelynek során ellenőrzésre kerül a belső szabályzat, az ügyfél kockázati besorolása, az átvilágítási intézkedések, a monitoring, a bejelentési kötelezettség teljesítése, az oktatás, a nyilvántartás, valamint az alkalmazott szűrőrendszer (Kit ellenőrzés).

A kérdőív főbb témakörei

Belső szabályzat : *1. Eleget tett-e a szolgáltató a Pmt. és a Kit. szerinti belső szabályzat (a továbbiakban együtt: belső szabályzat) elkészítésével, átdolgozásával, valamint az előzőek jóváhagyásával/ igazolásával kapcsolatos kötelezettségeinek?*

Ellenőrzésre kerülnek:

- a **8 éven belül hatályba léptetett szabályzatok** és azok módosításai
- a tevékenységüket 2021.05.22 után kezdő szolgáltatóknál a szabályzat 45 napon belüli, jóváhagyásra való megküldése a kamara területileg illetékes szervezetéhez
(vagy – az egységes szabályzat választásakor - az elfogadásról szóló határozat megküldése).

Az ügyfél kockázati besorolása

2. Az ellenőrzés alá vont szolgáltató az ügyfél-átvilágítás módjának meghatározása során dokumentáltan értékelte-e az útmutatóban meghatározottak szerint irányadó kockázatértékelési szempontokat és a kockázatértékelés az ügyfél besorolását alátámasztja-e?

A kockázat alapú megközelítés a Pmt-ben előírt kötelezettségek teljesítésének alapja : meghatározott szempontok figyelembe vétele mellett a **könyvvizsgáló saját mérlegelésére bízott** – az **Útmutató 1. sz. melléklete nem „check list” szerű lista!**

Azonosítás, elemzés:

- üzleti kapcsolat létesítése következtében milyen pénzmosási és terrorizmus-finanszírozási, esetlegesen proliferáció-finanszírozási, kockázatoknak van kitéve és milyen kockázatok fenyegetik őt?
- az ügyfél **személyében/ tevékenységében/ működési körülményeiben rejlő kockázatok és földrajzi kockázatok** meghatározása
- az ügyféldosszién, az ügyfél nyilvántartásban, külön kockázatértékelési adatlapon, vagy egyéb módon fel kell tüntetni a kategóriát, amely meghatározza az azonosítási eljárás rendjét.

Ügyfél és tényleges tulajdonos személyében rejlő kockázatok

- **üzleti/szakmai tevékenység** – magasabb **korruptciós kockázatú ágazat** (*építőipar, gyógyszeripar, hadiipar, eü ellátás, bányászat, közbeszerzés,...*)
- kapcsolat a **magasabb pénzmosási kockázatú ágazatokkal** (*pénzforgalmi szolgáltatókkal, kaszinókkal vagy nemesfém-kereskedőkkel*)
- kapcsolata van olyan ágazatokkal, amelyek nagy mennyiségű **készpénzt** használnak
- kiemelt közszereplő vagy kapcsolata van ilyennel (*ügyfél bármelyik vezető tisztségviselője kiemelt közszereplő*)

Hírnévben, jellegben, viselkedésben rejlő kockázatok

Hírnév:

- felmerültek az ügyféllel vagy tényleges tulajdonosával szemben **bűncselekményre vagy terrorizmusra vonatkozó vádak**
- kapcsolatban álló bármely személy **vagyonát befagyasztották** közigazgatási vagy büntetőeljárás következtében

Jelleg/viselkedés:

- tulajdonosi és ellenőrzési **struktúrája** összetett vagy **átláthatatlan**
- olyan jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely **vagyonkezelőként működik.**

Földrajzi kockázatok

- az ügyfél/tényleges tulajdonos **stratégiai hiányosságokkal rendelkező**, kiemelt kockázatot jelentő **harmadik országban** rendelkezik **székhellyel, lakóhellyel,** vagy
- ilyen országban **végez tevékenységet**, vagy
- **üzleti kapcsolatban van** ilyen országgal, amelyhez pénzügyi, vagy jogi érdek fűzi

A lista elérhetősége:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02016R1675-20240207>

Teendők, ha az ügyfél szerepel a listán

- a szolgáltató köteles **automatikusan magas** kockázati kategóriába sorolni ezen ügyfelét és az üzleti kapcsolatát, ebben az esetben **nincs mérlegelési jogköre**
- magas kockázat esetén **fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések** elvégzése válik szükségessé,
- ehhez tartozik tartozik az ügyfél és a tényleges tulajdonos **pénzeszközei és a vagyona forrására vonatkozó nyilatkozat**, valamint a pénzeszköz forrására vonatkozó információk és **alátámasztó dokumentumok** bekérése
- a **monitoring** tevékenységet a szolgáltató **megerősített eljárásban** köteles végrehajtani.

Termékekben, szolgáltatásban rejlő kockázatok

Átláthatóság hiánya

- milyen mértékben teszik lehetővé az ügyfél, a tényleges tulajdonos vagy a **tényleges tulajdonosi struktúrák anonimitásának** megőrzését,
- segítik elő a kilétük elrejtését - például a bemutatóra szóló részvények, vagyonkezelői betétek, offshore gazdasági társaságok

Összetettség

- termékek vagy a szolgáltatások lehetővé tesznek-e **harmadik felek által teljesített fizetéseket**, illetve elfogadnak-e **túlfizetéseket** akkor is, ha azokra rendes körülmények között nem kellene számítani
- **új technológiák vagy fizetési módok** használata az adott termék, szolgáltatás vonatkozásában

Érték, volumen

- termékek és a szolgáltatások **készpénzintenzívek-e**, mint például számos pénzforgalmi szolgáltatás

Ügyfél-átvilágítási eljárás

3. Rögzítésre került-e a Pmt. 7§ (2) a) és b) bekezdése szerinti összes adat?

4. Rendelkezésre állnak-e az okirat másolatok vagy a közhiteles nyilvántartásból történt adatlekérdezés eredménye a Pmt. 7. § (8) szerint VAGY rögzítésre került-e, hogy az ellenőrzés a Pmt. 7. § (3a) szerint került mellőzésre?

- okiratok másolatait be kell tudni mutatni
- *mellőzhető, ha az okirat nem tartalmazza: a születési, családi és utónév; állampolgárság; anyja neve*
- közhiteles nyilvántartásból történő adatlekérdezés tényét rögzíteni kell

A tényleges tulajdonos azonosítása

5. Rögzítésre került-e a Pmt. 9. § (1) bekezdése szerinti összes adat?
6. Rendelkezésre áll-e a kiemelt közszereplői nyilatkozat?
7. Amennyiben kiemelt közszereplő a tényleges tulajdonos, akkor rögzítésre került-e, hogy a Pmt. 4.§ (2) bekezdés mely pontja szerinti közszereplő?
8. **Megtörtént-e a személyazonosság igazoló ellenőrzése bemutatott okirat vagy nyilvántartás alapján?**
9. Amennyiben a tényleges tulajdonos kiléte vonatkozásában kétség merült fel, ennek ténye és az ennek okán elvégzett további azonosítási intézkedések nyomon követhetők-e?

Értelmezés:

- a TT okiratai csak annak beleegyezésével másolhatók, de rögzíteni kell, hogy mikor és milyen okmány alapján történt meg az igazoló ellenőrzés

További értelmezési kérdések

- **valamennyi** tényleges tulajdonost (TT) azonosítani kell
- **ha a TT azonosítása és ellenőrzése nem történt meg**, akkor a teljes körű ügyfél-átvilágítás nem fejeződött be, a szolgáltató **nem létesíthet üzleti kapcsolatot** [Pmt. 13.§ (8)].
- **a tényleges tulajdonos mindig természetes személy**
- *kisegítő szabály: a Pmt. 3. § 38. f) – **a vezető tisztségviselőt kell tényleges tulajdonosnak tekinteni, és***
- ***ebben az esetben minden vezető tisztségviselő azonosítása és személyazonosság igazoló ellenőrzése szükséges!***
- az azonosítás „lehetetlensége” nem okoz mérlegelés nélküli pénzmosás gyanút, de érdemes az ügyfél képviselőjétől indoklást kérni arra vonatkozóan, hogy miért nem azonosítható a természetes személy

Az üzleti kapcsolat átvilágítása

10. Rögzítésre kerültek-e a Pmt. 10 § (1) bekezdése szerinti adatok az üzleti kapcsolat vonatkozásában?

A könyvvizsgáló szolgáltató az üzleti kapcsolatra vonatkozóan az alábbi adatokat köteles rögzíteni:

- a szerződés **típusát, tárgyát** (a Kkt. 3. § (1) bekezdésének mely pontja szerinti könyvvizsgálói tevékenységre szól a szerződés),
 - **időtartamát**,
 - az **ügyfél kockázati szintjét** (átlagos, magas vagy alacsony)
 - a **teljesítés körülményeit** (hely, idő, mód)
 - információt az üzleti kapcsolat céljáról és tervezett jellegéről
- (Pmt. Útmutató 2.sz. melléklet III/3)*

Monitoring

11. Eleget tett-e az ellenőrzés alá vont szolgáltató a belső szabályzatban előírtak szerint az üzleti kapcsolat vonatkozásában előírt monitoring kötelezettségének?

- **szakmai követelmény** az üzleti kapcsolat **folyamatos figyelemmel kísérése** (ISA 240., 250., 300., 330., 500. és 505.)
- biztosítani kell az adatok és iratok **naprakészségét**, ennek érdekében kockázatérzékenységi alapon, de legalább 5 évente ellenőrzi az ügyfeleiről rendelkezésre álló adatokat (**magas kockázatnál évente**)
- fokozott ügyfél-átvilágítást igénylő ügyfelek esetében a monitoringot **megerősített eljárásban** kell végezni

Monitoring

12. Amennyiben van magas kockázatú ügyfél, ott kimutatható-e a monitoring kötelezettség évente történő teljesítése?

13. Tartalmazza-e a könyvvizsgálatra vonatkozó szerződés vagy külön okirat az ügyfél adatváltozás-bejelentési kötelezettségére történő szolgáltatói figyelemfelhívást?

- az üzleti kapcsolatok folyamatos figyelemmel kísérésének nem csak a tárolt adatok naprakészségének biztosítása a célja, hanem **az ügyfél kockázati besorolásának folyamatos ellenőrzése**, szükség szerinti módosítása, a **kiszűrt szokatlan ügyletek elemzése**, mérlegelés követően azok esetleges bejelentése.
- az adatváltozásról az ügyfélnek **5 munkanapon belül** értesítenie kell a könyvvizsgálót *(ezen kötelezettségét írásban tartalmazza a könyvvizsgálói szerződés)*.

Bejelentési kötelezettség

14. Az ellenőrzés adatai alapján megállapítható-e a szolgáltató részéről a bejelentési kötelezettség teljesítésének elmaradása?

A könyvvizsgáló szolgáltató vezetője, foglalkoztatottja és segítő családtagja

- pénzmosásra,
- terrorizmus finanszírozására, vagy
- **dolog büntetendő cselekményből való származására**

utaló adat, tény, körülmény felmerülése esetén kötelesek a kijelölt személynek haladéktalanul bejelentést tenni .

- Elsősorban akkor vizsgálándó, ha a 240-es, „*A könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál*” megnevezésű standard teljesítésének ellenőrzésénél „nem” válasz született.

Bejelentési kötelezettség elmulasztása

a Kúria Kfv.I.35.146/2021/7. számú ítélete

- Pénzmosásra, a terrorizmus finanszírozására, vagy a dolog büntetendő cselekményből való származására utaló szokatlan körülmények:
 - az ügyfél többször **késve**, vagy felszólításra sem **adja át** az adott időszak gazdasági eseményeire vonatkozó **dokumentumokat**
 - **több hónap eltelte után sem érkezik** az ügyfél szervezettől **számveteli bizonylat**
 - **a vezető tisztségviselő nem elérhető** a szolgáltató számára
- *A vezető tisztségviselő passzivitását, a bizonylatok visszatartását szokatlan körülményként kellett volna értékelni, az ügyfelet magas kockázatúnak kellett volna minősíteni (a szolgáltató saját belső szabályzata alapján is), és megerősített eljárásban kellett volna figyelemmel kísérni.*

Kijelölt személy (kapcsolattartó) bejelentése

15. Megtörtént-e azon személy kijelölése, valamint bejelentése, akinek feladata a bejelentések továbbítása a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére és a kijelölés megfelel-e az előírásoknak?

- A könyvvizsgáló szolgáltató köteles kijelölni legalább egy személyt, aki a könyvvizsgáló szolgáltató vezetőjétől, foglalkoztatottjától és segítő családtagjától érkező bejelentést a PIE felé haladéktalanul továbbítja *(A bejelentésre a VPOP_KSZ17 elektronikus nyomtatvány szolgál).*
- Ez a kijelölt személy a könyvvizsgáló szolgáltató vezetője, alkalmazottja vagy segítő családtagja lehet, és **tudomással kell bírnia a kijelöléséről.**
- a kijelölt személy nevéről, beosztásáról, elérhetőségéről a tevékenysége megkezdésének időpontjától, valamint az ezekben bekövetkezett változásról **a változástól számított öt munkanapon belül** köteles tájékoztatni a pénzügyi információs egységet (PIE).

Vezető kijelölése

16. Megtörtént-e a Pmt. szerint azon vezető kijelölése aki a Pmt-ből eredő kötelezettségeknek a szolgáltató foglalkoztatottja általi végrehajtásáért felelősséggel tartozik?

- A könyvvizsgáló szolgáltató köteles **kijelölt felelős vezetőt** a belső szabályzatban kijelölni, aki a pénzmosás és a terrorizmus - finanszírozás megelőzésével és megakadályozásával kapcsolatos követelmények és elvárások **szolgáltató általi** végrehajtásáért felel.
- A szolgáltató köteles a belső szabályzatban kijelölni a **megfelelési vezetőt** is, aki a fenti követelményeknek és elvárásoknak a **szolgáltató foglalkoztatottjai** általi végrehajtásáért felel.
- A Pmt. nem zárja ki ezen személyek azonosságát (*mint ahogyan ez az egyedül dolgozó könyvvizsgálók esetében is történik*).

Oktatás

17. Megtörtént-e az alkalmazottak tájékoztatása/oktatása a Pmt és Kit. törvények és a belső szabályzat adta kötelelességek illetve felelősség vonatkozásában? Alátámasztja-e ennek tényét dokumentáció? Tartalmazza-e a legutóbbi jogszabályváltozásról és/vagy kamarai előírások, szabályzat változásokról szóló tájékoztatást az oktatási anyag?

- a könyvvizsgáló szolgáltató által kijelölt felelős vezető köteles gondoskodni arról, hogy a szolgáltatói tevékenység ellátásában részt vevők megismerjék a Pmt. és a Kit. előírásait, ezek folyamatos változásait *(összhangban a szolgáltató belső szabályzatának tartalmával)*
- a továbbképzés megoldható külső oktatásban is, ilyen lehet mindenekelőtt a kamara által szervezett, a kötelező szakmai továbbképzés keretében oktatott ismeretek átadása.

Nyilvántartás

18. Megfelel-e a szolgáltató nyilvántartása a Pmt 57.§ -ban rögzítetteknek?

- A könyvvizsgáló szolgáltató köteles **visszakereshető és ellenőrizhető módon** nyilvántartást vezetni
 - az ügyfél-átvilágítás során birtokába jutott adatokról, okiratokról, valamint azok másolatáról,
 - a bejelentésekről,
 - a PIE megkeresése alapján nyújtott adatszolgáltatások teljesítését igazoló iratokról.
- A könyvvizsgáló az ügyfél-átvilágítási kötelezettség teljesítése során birtokába jutott személyes adatokat az üzleti kapcsolat megszűnésétől számított **nyolc évig** jogosult kezelni, megőrzési kötelezettsége is ezen időpontig áll fenn.
- Biztosítania kell, hogy az elektronikusan illetve a papír alapon őrzött adatokhoz **jogosulatlan személy ne férhessen hozzá.**

A nyilvántartási adatok megőrzése

- A régi adatokat oly módon kell megőrizni, hogy abból egyértelműen megállapíthatók legyenek a régi, már nem hatályos adatok, valamint az **adatmódosítások dátumai**.
- A nyilvántartásában szereplő adatot, okiratot, illetve az okirat másolatát a kamara, a PIE, a nyomozó hatóság, az ügyészség vagy a bíróság megkeresésére a megkeresésben meghatározott ideig, de **legfeljebb 10 évig** kell megőrizni.
- A könyvvizsgáló szolgáltató a korábbiakban említett adatokat, okiratot, illetve azok másolatát **a megőrzési határidőt követően haladéktalanul köteles törölni, illetve megsemmisíteni**.

Kötelezettségek a Kit alapján

- A szolgáltató a Kit. 3. § (6) bekezdésében megfogalmazott kötelezettség teljesítése, valamint az uniós jogi aktusok és ENSZ BT határozatok haladéktalan és teljeskörű végrehajtása érdekében működtetett **szűrőrendszerében** az általa rögzített **teljes ügyfélállomány személyes adatait összeveti** az európai uniós jogi aktusokban és az **ENSZ BT határozataiban szereplő személyek adataival** az üzleti kapcsolat létesítésekor (szerződéskötés).
- A szolgáltató **folyamatosan figyelemmel kíséri** a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktusok, illetve ENSZ BT határozatok kiadását és későbbi módosításait, és azok szerint a felügyeletet ellátó szerv tájékoztatójának közzétételét követően a saját ügyfélállománya vonatkozásában a szűrést elvégzi.

A szűrőrendszerek alkalmazása

- A szűrést a jelentős számú, **több mint ezer** ügyféllel rendelkező szolgáltató **kizárólag automatikusan** működő szűrőrendszer alkalmazásával hajthatja végre
- A **nem jelentős** számú ügyféllel rendelkező könyvvizsgáló **manuálisan** működő szűrőrendszer alkalmazásával is végrehajthatja a szűrést
- A **kamarai szűrőrendszer** alkalmazásához a tagszámot és az e-mail címet kell beírni, a lekérdezés adatai excellből vagy manuálisan tölthetők fel: [https://mkvk.hu/hu/szabalyozas/szabalyzatok/PMT-szabalyozas/FATF ellenorzes 20181011](https://mkvk.hu/hu/szabalyozas/szabalyzatok/PMT-szabalyozas/FATF_ellenorzes_20181011)
- A szűrések végrehajtását **a szolgáltatónak írásban rögzítenie kell** és a dokumentumokat visszakereshető módon a szűréstől számított 8 évig köteles megőrizni, valamint azokat a felügyeleti ellenőrzés során bemutatni.

A Kit. előírások végrehajtásának ellenőrzése

19. Működtet-e a szolgáltató a Kit-ben, valamint a kamarai útmutatóban meghatározottak szerinti megfelelő szűrőrendszert a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktusok, illetve ENSZ BT határozatok végrehajtása érdekében?

- A kamara a minőségellenőrzési bizottság kezdeményezésére a Kit. 3. §-ában és a kamarai útmutató V. fejezetében előírt szűrőrendszer megfelelő működtetése érdekében **webes lekérdezési lehetőséget fejlesztett ki**, amelynek használatával lehetővé válik a szolgáltató ügyfélállománya és a releváns szankciólistákban rögzített adatok összevetése és szűrése.
- A könyvvizsgáló vagy az ügyfél-dossziékban, vagy külön nyilvántartásban azt kell, hogy rögzítse, hogy **mikor történt a lekérdezés és volt-e találat**.
- **Találat esetén minden dokumentációt szükséges megőrizni** a Kit. szerinti bejelentés mellékleteként.

Köszönöm szépen
figyelmet!